

TA'LIM TIZIMIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING JORIY QILINISHI VA SAMARADORLIGI

Abdug'afforova Shaxruza

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti 1-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish jarayoni, uning pedagogik, nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilinadi. Sun'iy intellektning adaptiv ta'lim platformalari, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari, virtual yordamchilar va monitoring vositalari orqali o'quv jarayoniga ta'siri yoritiladi. Mazkur tadqiqotda ChatGPT kabi zamonaviy vositalarning ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, raqamli ta'lim, innovatsion texnologiyalar, adaptiv o'qitish, avtomatlashtirilgan baholash, masofaviy ta'lim, ta'lim samaradorligi, akademik halollik, virtual yordamchi.

Аннотация: В данной статье анализируются теоретические и практические аспекты процесса внедрения технологий искусственного интеллекта в систему образования. Подчеркивается влияние искусственного интеллекта на учебный процесс посредством адаптивных обучающих платформ, автоматизированных систем оценки и виртуальных помощников. В частности, рассматривается роль современных инструментов, таких как ChatGPT, в повышении эффективности образования.

Ключевые слова: искусственный интеллект, цифровое образование, инновационные технологии, адаптивное обучение, автоматизированная оценка, дистанционное обучение, эффективность образования, академическая честность, виртуальный помощник.

Annotation: This article analyzes the theoretical and practical aspects of the process of introducing artificial intelligence technologies in the education system. The impact of artificial intelligence on the learning process through adaptive

learning platforms, automated assessment systems, and virtual assistants is highlighted. In particular, the role of modern tools such as ChatGPT in increasing educational efficiency is considered.

Keywords: artificial intelligence, digital education, innovative technologies, adaptive learning, automated assessment, distance learning, educational effectiveness, academic integrity, virtual assistant.

Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti raqamli texnologiyalar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bu jarayon ta'lim tizimida chuqur o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. XXI asrda bilim va axborot eng muhim strategik resursga aylanganligi sababli ta'lim sifatini oshirish, o'quv jarayonini takomillashtirish va innovatsion yondashuvlarni joriy etish dolzarb masalalardan biridir. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining tezkor rivojlanishi o'quv jarayonini optimallashtirish, individual yondashuvni ta'minlash va ta'lim sifatini oshirish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Sun'iy intellekt tushunchasi insonning fikrlash, tahlil qilish, o'rganish va qaror qabul qilish kabi intellektual faoliyatini modellashtirishga qaratilgan. Bunday tizimlar katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash, tahlil qilish va ulardan xulosa chiqarish imkoniyatiga ega. Ta'lim sohasida sun'iy intellekt adaptiv o'quv platformalari, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari, virtual yordamchilar, raqamli monitoring vositalari va aqlli test tizimlari orqali qo'llanilmoqda.

Tarixiy kontekstda sun'iy intellektning ta'lim sohasiga kirib kelishi 2000-yillardan boshlangan. Dastlabki tizimlar asosan testlarni avtomatik tekshirish va elektron resurslarni boshqarish bilan cheklangan edi. 2010-yillardan boshlab esa adaptiv platformalar, interaktiv dasturlar va chatbotlar keng joriy etildi. Masalan, ChatGPT kabi tizimlar o'quvchilarning savollariga tezkor javob berish, matnlarni tahlil qilish va individual tavsiyalar berish imkonini yaratadi.

Adaptiv o'quv platformalari har bir o'quvchining bilim darajasini aniqlab, unga mos topshiriqlarni taklif etadi. Bu yondashuv o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi, bilimlarni mustahkamlash va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari test va yozma

ishlarni tezkor va xolis baholash imkonini beradi, bu esa o'qituvchining vaqtini tejaydi va baholash jarayonini standartlashtiradi. Katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish orqali ta'lim sifatini monitoring qilish imkoniyati yaratiladi, bu esa strategik qarorlar qabul qilishda asos bo'ladi.

Virtual yordamchilar va chatbotlar talabalarga mustaqil bilim olish, matnlarni tahlil qilish, savollarga tezkor javob topish va ijodiy ishlar bilan shug'ullanishda yordam beradi. Shu bilan birga, masofaviy ta'lim sharoitida sun'iy intellekt platformalari o'quvchilarning faolligini nazorat qilish va individual tavsiyalar berish imkonini beradi. Bu holat ta'lim jarayonining uzluksizligini ta'minlaydi va talabalarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Biroq sun'iy intellektni joriy etishda ayrim muammolar mavjud. Akademik halollik masalasi dolzarb bo'lib, talabalar tayyor javoblardan haddan tashqari foydalanishi ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini susaytirishi mumkin. Shuningdek, shaxsiy ma'lumotlarning xavfsizligi masalasi ham muhimdir, chunki o'quv jarayonida katta hajmdagi ma'lumotlar yig'iladi va qayta ishlanadi. Texnik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi sun'iy intellektni keng joriy etishda to'siq bo'lishi mumkin. Shu sababli pedagoglarning raqamli kompetensiyasini oshirish va texnologiyalarni pedagogik maqsadlarga moslashtirish zarur.

Kelajak istiqbolida sun'iy intellekt texnologiyalari ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanishi kutilmoqda. Aqlli ta'lim muhitini yaratish, raqamli platformalarni takomillashtirish va o'quv jarayonini real vaqt rejimida monitoring qilish imkoniyatlari kengayadi. Sun'iy intellekt yordamida o'quv jarayonini chuqur tahlil qilish, individual rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqish va talabalarning bilim darajasini yaxshilash mumkin bo'ladi.

Sun'iy intellektning ta'lim sifatini oshirishdagi roli katta bo'lib, u o'quv jarayonini individuallashtirish, resurslardan samarali foydalanish va o'quv samaradorligini oshirish imkonini beradi. Shu bilan birga, pedagogik nazorat, ma'lumotlar xavfsizligi va akademik halollik masalalariga e'tibor qaratish lozim.

To'g'ri yondashuv asosida sun'iy intellekt ta'lim tizimini yangi bosqichga olib chiqadi va uni modernizatsiya qiladi.

Xulosa qilib aytganda, ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish ta'lim sifatini oshirishning muhim omili hisoblanadi. U o'quv jarayonini individuallashtirish, baholash tizimini takomillashtirish va samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, sun'iy intellektdan foydalanishda akademik halollik, ma'lumotlar xavfsizligi va pedagogik nazorat masalalariga alohida e'tibor qaratish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son Farmoni. "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash to'g'risida // Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2020.
2. Alimov A. O'zbekistonda sun'iy intellektdan ta'lim tizimida foydalanishning imkoniyatlari // Zamonaviy ta'lim. – 2025. – №2. – B. 45–52.
3. Muqaddamxon B. Ta'lim jarayonini tashkil etishda sun'iy intellektdan foydalanishning afzalliklari // Образование наука и инновационные идеи в мире. -2026. -Т.85. -№.2. -С.426-430.
4. Sherzod Y. Oliy ta'lim tizimida sun'iy intellektdan foydalanish tendensiyalari // elita.uz-Elektron ilmiy jurnal. -2024. -Т.2. -№.1. -С.239-242
5. Shuxratovna A. S. The Use of Digital Technologies in the Credit-modular System is an Important Factor in the Development of Students' Creative Competencies // Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2022. – Т. 10. – №. 3. – С. 246-253.